

ТАҚРИЗИ

автореферати **Чамолиддинов Фахриддин Чамолиддинович** дар мавзуи «Таҳқиқи равандҳои комплексҳосилшавии рений(V) бо N-метил- ва N-этилтиомочевина» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои химия аз рӯйи ихтисоси 02.00.04 - химияи физикӣ

Ионҳои металлҳо бо тиомочевина ва ҳосилаҳои он комплексҳои таркиб ва сохти гуногундошта ҳосил мекунанд. Ин равандҳо дар химияи таҳлилӣ, экстраксия ва концентриронидани металлҳо ва маводшиносӣ истифода мешаванд. Дар адабиёт оид ба табиати координатсияи тиомочевина ва ҳосилаҳои он ба ионҳои металлҳо нуктаи назари гуногун мавҷуд аст. Одатан, ҳангоми тафсири спектрҳои инфрасурхи пайвастаҳои комплексӣ спектрҳои маводҳои аввала муқоиса карда мешаванд. Азбаски дар равандҳои комплексҳосилшавии ионҳои металлҳо бо тиомочевина ва ҳосилаҳои он тағйирот дар басомадҳои фурӯбарии гурӯҳҳои мувофиқи дар реаксия иштироккунанда ба амал меоянд, бинобар ин шарҳ додани спектрҳои инфрасурхи моддаҳои аввала, яъне лигандҳои координатсиянашуда муҳим аст. Ин натиҷаҳо шаҳодат медиҳанд, ки координатсияи як қатор металлҳо ба лигандҳои мазкур тавассути атоми сулфури донорӣ мегузарад.

Дар солҳои охир химияи пайвастаҳои координатсионии рений босуръат рушд намуда истодааст ва барои омӯзиши равандҳои комплексҳосилшавӣ усулҳои гуногун истифода мешаванд, ки яке аз онҳо усули титронии потенциометрӣ мебошад. Дар ин замина ба ҳосилаҳои тиомочевина тавачҷуҳи махсус зоҳир карда мешавад, зеро ҳосилаҳои тиомочевина дар реаксияҳои ҳосилшавии комплексҳо ҳамчун лигандҳои моно-, би – ва полидентатӣ иштирок мекунанд. Аз ин лиҳоз, таҳқиқи раванди комплексҳосилшавии рений(V) бо лигандҳои биологии фаъол масъалаи мубрам ва мақсаднок аст.

Кори диссертатсионии мазкур ба таҳқиқи хосиятҳои оксидшавӣ-барқароршавии шаклҳои оксидшудаи N-метилтиомочевина ва N-этилтиомочевина, равандҳои комплексҳосилшавии рений(V) бо истифодаи ин электродҳои лигандии ин моддаҳои органикӣ, муайян намудани константаҳои ҳосилшавии комплексҳо, тавсифҳои термодинамикӣ, таъсири концентратсияҳои кислотаи хлорид, инчунин ҳарорат ба шумораи комплексҳо ва устувории онҳо бахшида шудааст.

Мувофиқи мақсади кори диссертатсионӣ вазифаҳои зерин ҳал карда шудаанд: бо усули потенциометрӣ дар муҳитҳои кислотагии баланд хосиятҳои оксидшавӣ-барқароршавии N-метил- ва N-этилтиомочевина таҳқиқ гардида, дар ҳудуди васеи ҳарорат равандҳои комплексҳосилшавӣ бо лигандҳо дар асоси ҳосилаҳои тиомочевина-Mtu ва Eту ва муҳитҳои

гуногуни кислотаи хлорид бо истифодаи электродҳои намуди лигандии Mtu ва Etu ва шаклҳои оксидшудаи онҳо омӯхта шуда, шумораи молекулаҳои пайваस्तшуда ба комплексҳосилкунанда, бузургҳои константаҳои устувории пайвастҳои координатсионии $Re(V)$ бо Mtu ва Etu , таъсири концентратсияи кислотаи хлорид, ҳарорат ва табиати гуруҳҳои алкилӣ ба устувории комплексҳои ҳосилшуда муқаррар гардида, самти имконпазири раванди комплексҳосилшавӣ дар системаи таҳқиқшаванда (ΔG^0 , ΔH^0 , ΔS^0) муайян шудааст.

Аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ 3 мақола дар маҷаллаҳои тавсиявии комиссияи олии аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Федератсияи Россия, як мақола дар Паёми Донишгоҳи давлатии омӯзгор Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ ба чоп расидаанд, ки аз дурустии натиҷаҳои бадастовардашуда гувоҳӣ медиҳанд.

Ба мубрамият, хулосаҳо ва навгонҳои илмии кори диссертатсионӣ шубҳа нест. Кори диссертатсионӣ дар сатҳи баланди илмӣ навишта шуда, эътимоднокии натиҷаҳои корҳои илмии бадастомада дар асоси коркарди статистикуи натиҷаҳо муқаррар ва асоснок карда шудааст. Кори илмии иҷрошуда аҳамияти назариявӣ ва амалӣ дорад.

Кори диссертатсионии Ҷамолиддинов Фаҳриддин Ҷамолиддинович дар мавзӯи «Таҳқиқи равандҳои комплексҳосилшавии рений(V) бо N-метил- ва N-этилтиомочевина» ба талаботи тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ҷавобгӯӣ буда, ҳуди муаллиф сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои химия аз рӯи ихтисоси 02.00.04 - химияи физикӣ мебошад.

Номзади илмҳои химия,
дотсенти кафедраи химияи
Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон
ба номи Ш.Шохтемур

Валиев Р.

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 146.
Тел.: (992-372) 24 72 07
E-mail: rectortau31@mail.ru

Имзои н.и.х., дотсент Р.Валиевро тасдиқ мекунам:

30.12.2024

Сардори шӯъбаи таъминоти ҳуқуқӣ ва кадрҳои
Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон
ба номи Ш.Шохтемур

Курбонзода А.Х.